

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Radmily Baďurové a soudkyň Mgr. Šárky Bokůvkové a JUDr. Šárky Žmolilové v právní věci žalobkyně **Ivony D.**, nar. xxx, bytem xxx, zastoupené JUDr. Josefem Zubkem, advokátem se sídlem 1. máje 398, Třinec, proti žalované **České republice - Ministerstvu spravedlnosti ČR**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, o náhradu škody, k odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 3.10.2014, č.j. 12C 10/2012 - 204,

t a k t o :

- I. Rozsudek okresního soudu se v odstavcích I. a II. výroku **potvrzuje**.
- II. V odstavci III. výroku se rozsudek okresního soudu **mění** tak, že se žalované povinnost zaplatit náklady řízení státu **neukládá**.
- III. **Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni** na náhradě nákladů odvolacího řízení částku **12.555 Kč** do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce.

Odůvodnění:

Okresní soud v napadeném rozsudku zavázal žalovanou k zaplacení částky 50.000 Kč žalobkyni (odstavec I. výroku), k náhradě nákladů řízení žalobkyně ve výši 26.049 Kč (odstavec II. výroku) a v odstavci III. výroku zavázal žalovanou k náhradě nákladů České republiky ve výši 27.669 Kč.

Okresní soud vyšel ze zjištění, že proti žalobkyni jako obviněné bylo dne 7.9.2009 zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání trestného činu pojistného podvodu ve stádiu pokusu dle ust. § 8 odst. 1 k § 250a odst. 1, 3 tr. zákona, a to usnesením Policie ČR ve Frýdku - Místku. Rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku - Místku č.j. 3T 225/2009-279 ze dne 21.1.2011, který nabyl právní moci dne 15.2.2011, byla žalobkyně zproštěna obžaloby dle ust. § 226 písm. b) tr. řádu, neboť v žalobě označený skutek není trestným činem. Trestní řízení trvalo od 7.9.2009 do 15.2.2011 a negativně se projevilo v osobnostní sféře žalobkyně, zejména v soukromé sféře jejího života, narušením vztahů na pracovišti a s nejbližšími příbuznými, jakož i zhoršením jejího psychického a zdravotního stavu. Dopisem ze dne 31.5.2011 žalobkyně uplatnila u žalované nárok na náhradu nemajetkové újmy v žalované výši a žalovaná jí dopisem ze dne 8.11.2011 sdělila, že jejímu požadavku na náhradu nemajetkové újmy nevyhovuje s tím, že v daném řízení sice došlo k vydání nezákonného rozhodnutí (usnesení o zahájení trestního stíhání), avšak konstatování porušení práva spolu s obsahem zprošťujícího rozsudku je dostačujícím prostředkem nápravy.

Po právní stránce okresní soud posoudil nárok žalobkyně dle ust. §§ 1, 3, 5, 7, 8 a § 31a odst. 1 a 2 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, a po zhodnocení zjištěného skutkového stavu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Okresní soud dovodil, že došlo k naplnění základního předpokladu pro vznik odpovědnosti státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím, když usnesení o zahájení trestního stíhání je tímto nezákonným rozhodnutím. Žalobkyně po celou dobu spolupracovala s orgány činnými v trestním řízení a pokud odmítla vypovídat, jednalo se o její právo a nelze z tohoto usuzovat, že tímto postojem stěžovala nebo protahovala trestní řízení. Zproštěním obžaloby dle ust. § 226 písm. b) tr. řádu došlo k naplnění základního předpokladu pro vznik odpovědnosti žalované za škodu způsobenou takovým rozhodnutím. Okresní soud se odvolával na judikaturu Nejvyššího soudu, ze které vyplývá, že každé zahájení trestního stíhání negativně ovlivňuje osobní život stíhaného, bez ohledu na výsledek trestního stíhání, když samotný efekt trestního stíhání je pro obviněného psychickou zátěží. Samotné trestní stíhání zasahuje do osobního, soukromého života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti, a to tím spíše, jedná-li se o obvinění „liché“, což je posléze stvrzeno pravomocným zprošťujícím rozsudkem soudu. Okresní soud dovodil, že pouhé konstatování porušení práva, které uvedla žalovaná ve svém stanovisku k uplatněnému nároku ze strany žalobkyně, ve spojení se zprošťujícím rozsudkem, není v této věci dostačující, když žalobkyně byla do zahájení trestního stíhání zcela bezúhonným občanem, 20 let byla v řádném zaměstnaneckém poměru xxx, v dané

trestní věci byla stíhána pro podezření z pokusu trestného činu podvodu, za nějž bylo možno uložit trest odnětí svobody až na dva roky a trestní stíhání trvalo téměř 1,5 roku. Žalobkyně byla opakovaně předvolávána k podání vysvětlení a výslechu před policejním orgánem, zúčastnila se tří hlavních líčení u soudu. O trestním stíhání byl informován její vedoucí a spolupracovníci, stejně tak její nejbližší rodinní příslušníci. Je zcela nepochybné, že trestní řízení ovlivnilo pohled na žalobkyni v zaměstnání i v rodině a vzbudilo pochybnosti o její čestnosti a bezúhonnosti. Okresní soud rovněž dovodil, že trestní stíhání se negativně odrazilo na zdravotním stavu žalobkyně, když vycházel ze znaleckého posudku MUDr. Evy Kohoutkové, ze kterého vyplynulo, že vyvolávající příčinou tělesných i psychických potíží žalobkyně byl úraz, který utrpěla při samotné autohavárii dne 25.6.2008, avšak zároveň znalkyně nevyloučila, že k prohloubení zejména psychických potíží žalobkyně došlo po sdělení obvinění z trestného činu. Požadovanou částku 50.000 Kč okresní soud shledal zcela přiměřenou vzhledem k povaze trestní věci, délce trestního řízení a následkům způsobených trestním řízením v osobnostní sféře žalobkyně.

Proti tomuto rozhodnutí, a to do všech odstavců výroku, podala včasné odvolání žalovaná a navrhovala změnu napadeného rozhodnutí tak, aby byla žaloba na zaplacení částky 50.000 Kč zamítnuta, žalobkyně byla zavázána uhradit žalované náklady řízení před soudem prvního stupně a zároveň byla zavázána nahradit náklady, které vznikly v řízení státu. Namítala, že okresní soud učinil nesprávná skutková zjištění, kdy objektivní zjištění nahradil pouhou domněnkou či se spokojil s pouhými tvrzeními žalobkyně, která nebyla s výjimkou výslechu žalobkyně, prokázána žádnými objektivními důkazy. Zpochybňovala věrohodnost výslechu žalobkyně, ve kterém tato toliko zopakovala svá skutková tvrzení s tím, že má enormní zájem na výsledku řízení. Poukazovala na závěry znaleckého posudku, ze kterých vyplývá, že je velmi pravděpodobné, že žalobkyně utrpěla při dopravní nehodě whiplash injury, vyvolávající příčinou tělesných i psychických potíží je úraz, který žalobkyně utrpěla při autohavárii, po které došlo ke zhoršení vertebrogenních a neurotických potíží. Ze zdravotnické dokumentace nevyplývá, že by po 8. září 2009 došlo k zásadnímu zhoršení zdravotního stavu oproti období před 7.9.2009. Rovněž celková délka trestního řízení je zcela přiměřená s tím, že žalobkyně byla stíhána pro trestný čin majetkové povahy, přičemž společenský odsudek spojený s daným typem trestné činnosti je v dnešní společnosti v podstatě minimální. S ohledem na dosavadní bezúhonný život, žalobkyni ani fakticky nehrozil nepodmíněný trest odnětí svobody. Žalovaná zároveň poukazovala na skutečnost, že je ze zákona osvobozena od placení soudních poplatků (dle ust. § 11 odst. 1 písm. a) z.č. 549/1991 Sb.), přičemž povinnost hradit náklady státu je uložena totožnému subjektu, tj. České republice, přičemž jak Ministerstvo spravedlnosti, tak okresní soud, spadají do jedné rozpočtové kapitoly

státního rozpočtu, kdy organizační složky státu v působnosti jednoho správce kapitoly, si při plnění svého předmětu činnosti navzájem neposkytují peněžitá plnění.

Žalobkyně navrhovala potvrzení rozsudku okresního soudu jako věcně správného.

Krajský soud na základě podaného odvolání přezkoumal napadený rozsudek, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání a ve věci již rozhodl rozsudkem ze dne 21. dubna 2015, č.j. 71Co 27/2015-238. Tímto změnil rozsudek okresního soudu tak, že žalobu zamítl. Krajský soud dospěl k závěru, že samotné konstatování, že došlo k porušení práva učiněné žalovanou v rámci odpovědi na uplatnění nároku žalobkyně na nemajetkovou újmu, je jako jedna z forem zadostiučinění dle ust. § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb., dostačující, když žalobkyně dostatečně neprokázala takový rozsah nemajetkové újmy a dopad do její osobnostní sféry, který by odůvodňoval přiznání zadostiučinění v penězích.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně ústavní stížnost a Ústavní soud nálezem ze dne 26. dubna 2016, č.j. I. ÚS 2394/15 zrušil rozsudek krajského soudu. Ústavní soud souhlasil se závěrem odvolacího soudu, že žalobkyně neunesla důkazní břemeno o podstatném zhoršení zdravotních obtíží jinak než úrazem při předmětné dopravní nehodě a přes řádné poučení soudem, nevyužila svých důkazních možností, zejména výslechy svědků, k prokázání své osobní situace v době trestního stíhání. Nesouhlasil však s hodnocením důkazního návrhu výpovědi žalobkyně s tím, že odvolací soud náležitě nezohlednil, že samotný fakt trestního stíhání je zásahem do života obviněné osoby, jež je vystavena výrazné psychické zátěži. Průběh trestního stíhání, jež je rekapitulován již v rozsudku soudu I. stupně, je totiž v dané věci způsobilý vyvolat pochybnosti, zda se objasňování, stíhání a sankcionování trestné činnosti vždy skutečně a hospodárně zaměřuje na adekvátní skutky, s nimiž se orgány činné v trestním řízení seznámí. Vytýkal odvolacímu soudu, že nezohlednil základní fakta průběhu trestního řízení, ač nasvědčují závěru, že žalobkyně musela v trestním řízení čelit obvinění na samé hranici důvodnosti a neposoudil povahu, resp. průběh trestního řízení nesprávnou a procesně vadnou interpretací obsahu její výpovědi, čímž nedostál kritériím, podle nichž se obdobné případy posuzují. Dodal, že požadovanou výši zadostiučinění lze považovat za postačující.

Na základě podaného odvolání, s přihlédnutím k nálezu ústavního soudu, kterým byl zrušen předcházející rozsudek odvolacího soudu a jehož závěry je odvolací soud vázán, přezkoumal odvolací soud opětovně napadený rozsudek, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Okresní soud při dokazování postupoval v souladu s procesními předpisy, z provedených důkazů vyvodil logická zjištění odpovídající ust. § 132 o.s.ř. Z těchto důvodů odvolací soud skutková zjištění okresního soudu jako správná přejímá. Skutkový stav se v průběhu odvolacího řízení nezměnil.

Na správně zjištěný skutkový stav aplikoval okresní soud správné právní ustanovení zák.č. 82/1998 Sb. a odvolací soud souhlasí s právním hodnocením okresního soudu.

Okresní soud správně vycházel z konstantní judikatury týkající se nároku na nemajetkovou újmu, dle které již každé zahájení trestního stíhání negativně ovlivňuje osobní život stíhaného, bez ohledu na výsledek trestního stíhání, na kterou rovněž odkazoval nálezn Ústavního soudu, kterým byl zrušen dříve vydaný rozsudek odvolacího soudu. Okresní soud správně zhodnotil všechna obecná kritéria, ke kterým je nutno přihlížet při stanovení adekvátního zadostiučinění, a to povahu trestní věci, délku trestního řízení a následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře žalobkyně. V této části proto odvolací soud pro stručnost odkazuje na odůvodnění rozsudku okresního soudu. Průběh trestního řízení, jak uvedl ve svém nálezu i Ústavní soud, nasvědčuje závěru o trestním řízení, ve kterém žalobkyně musela čelit obvinění na samé hranici důvodnosti. Odvolací soud se neztotožňuje se závěrem okresního soudu o zhoršení zdravotního stavu žalobkyně po sdělení obvinění s tím, že v řízení vypracovanými znaleckými posudky bylo prokázáno, že příčinou zhoršení tělesných a psychických potíží byla samotná dopravní nehoda, nikoliv následné trestní stíhání. Po zhodnocení všech podstatných kritérií, je namístě přiznání satisfakce dle ust. § 31a odst. 2 z.č. 82/1998 Sb. ve formě finančního odškodnění s tím, že požadovaná výše tohoto odškodnění je zcela přiměřená následkům zásahu do osobnostních práv žalobkyně, a to především s ohledem na povahu trestního řízení a odpovídá obecným hlediskům slušnosti.

Ze všech těchto důvodů odvolací soud rozsudek okresního soudu v odstavci I. výroku jako věcně správný dle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil, a to včetně výroku o náhradě nákladů řízení žalobkyně.

Dle ust. § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. odvolací soud změnil rozsudek okresního soudu v odstavci III. výroku, kterým byla žalovaná zavázána zaplatit náhradu nákladů řízení státu, a to tak, že se žalované tato povinnost neukládá. Tato změna je odůvodněna ust. § 66 odst. 1 z.č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, dle kterého si organizační složky státu v působnosti jednoho správce kapitoly navzájem neposkytují peněžité plnění.

O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. s přihlédnutím k ust. § 224 odst. 1 o.s.ř. S ohledem na procesní úspěch byla žalovaná zavázána zaplatit žalobkyni náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 12.555 Kč. Tato částka představuje odměnu za 3 úkony právní služby po 3.100 Kč (písemné vyjádření a 2x účast u jednání soudu), dle ust. § 9 odst. 4 písm. a) a § 7 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen vyhl.), tj. 9.300 Kč, 3x režijní paušál po 300 Kč dle ust. § 13 odst. 3 vyhl., tj. 900 Kč, náhradu za ztrátu času dle ust. § 14 odst. 1 písm. b) a odst. 3 vyhl. za cestu ke 2 jednáním soudu v rozsahu 2x 6 půlhodin, tj. celkem 1.200 Kč, cestovné za cestu k soudu dne 21.4.2015 ve výši 595 Kč (95 km, průměrná spotřeba 7,1l/100 km, při ceně paliva 36,10 Kč a náhradě za km ve výši 3,70 Kč) a dne 29.6.2015 ve výši 560 Kč (95 km, průměrná spotřeba 7,1l/100 km, při ceně

paliva 29,50 Kč a náhradě za km ve výši 3,80 Kč). Náklady řízení byla žalovaná zavázána zaplatit ve lhůtě stanovené dle ust. § 160 odst. 1 o.s.ř. k rukám zástupce žalobkyně (ust. § 149 odst. 1 o.s.ř.).

Žalobkyni nebyly přiznány náklady řízení za podání ústavní stížnosti, o kterých je dle ust. § 62 odst. 4 z.č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, oprávněn rozhodnout toliko Ústavní soud.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **není dovolání přípustné.**

V Ostravě dne 29. června 2016

Za správnost vyhotovení:
Eva Gergišáková

JUDr. Radmila Baďurová v.r.
předsedkyně senátu